

WYMARZONA LISTA LEKTUR

SZKOŁY PODSTAWOWE

RANKING LEKTUR

Jakie książki, które nie znajdują się na liście głównej, są warte przeczytania i powinny znaleźć się w szkolnych bibliotekach? – zapytaliśmy za pośrednictwem facebooka w grudniu 2014.

Na liście umieściliśmy 60 tytułów, na które można było oddać swój głos. Uczestnicy mogli również dodawać własne propozycje, dzięki czemu w rankingu znalazło się ostatecznie 131 pozycji.

Respondentami ankiety były głównie osoby, które polubiły profil Szkoły z klasą 2.0 – czyli zarówno uczniowie (grupa wiekowa 14-17), jak i nauczyciele oraz rodzice (grupa wiekowa 25-34 i 34-45). Z tego powodu przedstawiony ranking odzwierciedla raczej ocenę wartości lektur z perspektywy czasu i z punktu widzenia osób, które nie należą już do grupy czytelników w wieku szkolnym, a nie preferencje czytelnicze samych dzieci.

Wyniki sondażu przedstawiają się następująco:

Klasyka przez wielkie K. Pierwsza dziesiątka to klasyka oraz (powoli stający się klasyką) Harry Potter. Bohaterami pierwszej piątki z rankingu (z wyjątkiem Kubusia Puchatka) są dzieci. Większość tytułów została zekranizowana. Duży udział alegorycznych, wielowątkowych opowieści o walce dobra ze złem w fantastycznym sztafazu oraz motywu dorastania głównych bohaterów.

MIEJSCE	TYTUŁ, AUTOR	UZYSKANE GŁOSY
1	Dzieci z Bullerbyn, Astrid Lindgren	76
2	Mikołajek, René Gościński, Jean-Jacques Sempe (seria książek)	69
3	Kubuś Puchatek, Alan A. Milne	65
4	Tajemniczy Ogród, Frances Hodgson Burnett	63
5	Opowieści z Narni, Clive Staples Lewis	62
6	Baśnie, Hans Christian Andersen	55
7	Ania z Zielonego Wzgórza, Lucy Maud Montgomery	54
8	Akademia Pana Kleksa, Jan Brzechwa	52
8	Szatan z siódmej klasy, Kornel Makuszyński	52
9	Opowieść Wigilijna, Charles Dickens	48
10	Harry Potter, J. K. Rowling	46
10	Hobbit, czyli tam i z powrotem, J.R.R. Tolkien	46

Klasyka w nieco lżejszym wydaniu. W drugiej dziesiątce dalej przeważają tytuły obecne w kanonie literackim książek dla dzieci od dawna, niemniej pojawia się kilka tytułów nowych. Opowieści skupiające się raczej na perypetiach bohaterów (przygodowe) niż przestaniu moralnym.

MIEJSCE	TYTUŁ, AUTOR	UZYSKANE GŁOSY
11	Chłopcy z placu Broni, Ferenc Molnár	45
12	Muminki, Tove Jansson (seria książek)	36
13	Pipi Pończoszanka, Astrid Lindgren (seria książek)	32
14	Bracia Lwie Serce, Astrid Lindgren	31
14	Alicja w krainie czarów, Lewis Carroll	31
15	Pinokio, Carlo Collodi	29
16	Mity greckie dla najmłodszych, Heather Amery	27
16	W pustyni i w puszczy, Henryk Sienkiewicz	27
17	Doktor Dolittle, Hugh Lofting	26
17	Sceny z Życia Smoków, Beata Krupska	26
17	Księga Dżungli, Rudyard Kipling	26
18	Charlie i fabryka czekolady, Roald Dahl	25
19	Przygody Koziołka Matołka, Kornel Makuszyński	22
20	Ronja, córka Zbójnika, Astrid Lindgren	21
20	Felix, Net i Nika - seria, Rafał Kosik	21
20	Most do Terabithii, Katherine Paterson	21

Książki z potencjałem i mniej znane tytuły znanych autorów. W trzeciej dziesiątce znajdują się zarówno tytuły starsze, jak i nowsze. Są to pozycje, które uzyskały przynajmniej 9 głosów. Wydaje się, że w tej części znajduje się najwięcej książek nowych, które nie są jeszcze bardzo popularne, ale znalazły już grono czytelników, którzy na tyle docenili ich walory literackie, że postanowili wymienić je obok arcydzieł literatury młodzieżowej. To najprawdopodobniej tytuły z największym potencjałem (jeszcze nieznane lub zapomniane a interesujące).

MIEJSCE	TYTUŁ, AUTOR	UZYSKANE GŁOSY
21	Chatka Puchatka, Alan A. Milne	20
21	Matylda, Roald Dahl	20
22	Mała Księżniczka, Frances Hodgson Burnett	19
23	Pchła Szachrajka, Jan Brzechwa	18
23	Dynastia Miziołków, Joanna Olech	18
24	Wiersze, Danuta Wawiłow	17
24	Przygody Tomka, Mark Twain	17
25	Nasza mama czarodziejka, Joanna Papuzińska	15
26	Córka czarownic, Dorota Terakowska	14
26	Oliver Twist, Charles Dickens	14

26	Ferdynand Wspaniały, Ludwik Jerzy Kern	14
26	Mały książę, Antoine de Saint-Exupery	14
27	Bromba i inni, Maciej Wojtyszko	12
27	Malutka czarownica, Otfried Preussler	12
27	Jeż, Katarzyna Kotowska	12
27	Władca Lewawu, Dorota Terakowska	12
27	Wierszyki łąjące języki, Małgorzata Strzałkowska	12
28	Piaskowy Wilk, Asa Lind	11
28	Asiunia, Joanna Papuzińska	11
28	Momo, Michael Ende	11
28	Mamoko, Daniel Mizieliński, Aleksandra Mizielińska (seria książek)	11
28	Biały Kieł, Jack London	11
29	Emil ze Smalandii, Astrid Lindgren	10
29	Biuro detektywistyczne Lassego i Mai, Martin Widmark (seria książek)	10
29	Czarnoksiężnik z Krainy Oz, L. Frank Baum	10
30	Królewicz i Żebrak, Mark Twain	9
30	Winnetou, Karol May	9

Nowości i literatura dla młodszych dzieci. Ostatnia dziesiątka to zarówno tytuły, które dostały kilka głosów, jak i takie, które wskazała tylko jedna osoba. Tu przeważają autorzy jeszcze niezbyt popularni oraz książki dla młodszych czytelników.

MIEJSCE	TYTUŁ, AUTOR	UZYSKANE GŁOSY
31	Dzień Czekolady, Anna Onichmowska	8
31	Pamiętniki Adama i Ewy, Mark Twain	8
31	Atramentowa krew, Cornelia Funke	8
31	Ach, jak cudowna jest Panama, Janosch	8
31	Zielony wędrowiec, Lilia Bardijewska	8
31	Serce, Edmund de Amicis	8
32	Najwyższa góra świata, Anna Onichimowska	7
32	Niekończąca się historia, Michael Ende	7
32	Zew krwi, Jack London	7
33	Znajomi z zerówki, Małgorzata Musierowicz	6
33	Koszmary Karolek, Francesca Simon (seria książek)	6
33	Wszystko jest możliwe, Magda Papuzińska	6
33	Szelmostwa Lisa Witalisa, Jan Brzechwa	6
33	Mio, mój Mio, Astrid Lindgren	6
33	Szara wilczyca, James Oliver Curwood	6
34	8 + 2 i ciężarówka, Anne-Cath. Vestly	5
34	Jak zakochałem Kaśkę Kwiatek, Paweł Beręsewicz	5
34	Pamiętnik Blumki, Iwona Chmielewska	5

34	Czekoladki dla sąsiadki, Dorota Gellner	5
34	Sznurkowe historie, Roksana Jędrzejewska-Wróbel	5
34	Rady nie od parady, Małgorzata Strzałkowska	5
34	Tam, gdzie spadają anioły, Dorota Terakowska	5
35	Ja też chcę mieć rodzeństwo, Astrid Lindgren	4
35	Pożyczalscy, Mary Norton	4
35	Co się stało z naszą bajką, Hanna Krall	4
35	Pan Kuleczka, Wojciech Widłak	4
35	Zabić drozda, Harper Lee	4
35	Jeżycjada, Małgorzata Musierowicz (seria książek)	4
35	Dwa serca anioła, Wojciech Widłak	4
36	Baśnie z dalekich wysp i łądów, Wanda Markowska, Anna Miłska	3
36	Ja i moja siostra Klara, Dimiter Inkiow	3
36	Rasmus i włóczęga, Astrid Lindgren	3
36	Ni pies, ni wydra, Marcin Brykczyński	3
36	Każdy jest inny, Roksana Jędrzejewska-Wróbel	3
36	Łowcy wilków, łowcy złota, James Oliver Curwood	3
36	Opowieści z Ziemiomorza, Ursula K. Le Guin (seria książek)	3
36	Gdzie jest wydra? Czyli śledztwo w Wilanowie, Dorota Sidor	3
36	Mateuszek, Elvira Lindo	3
37	Cud Chłopak, R.J. Palacio	2
37	Klara. Proszę tego nie czytać!, Marcin Wicha	2
37	Wszystkie lajki Marczuka, Paweł Beręsewicz	2
37	Rokiś, Joanna Papuzińska	2
37	Rycerze Złotego Runa, Paul Berna	2
37	Moja ciotka jest delfinem, Anne Provoost	2
37	Prawdziwie udane wakacje, Beata Mróz Gajewska	2
37	Życie Pi, Yann Martel	2
37	Bella i Sebastain, Cecil Aubry	2
37	Emilka ze Srebrnego Nowiu, Lucy Maud Montgomery	2
37	Arka Czasu, Marcin Szczygielski	2
37	Puch kot nad koty, Jan Grabowski	2
37	Galop 44, Monika Kowaleczko-Szumowska	2
37	Książę mgły, Carlos Ruiz Zafon	2
37	Hania Bania, Hanna Bakuła	2
38	Kamienica, Roksana Jędrzejewska-Wróbel	1
38	Sens życia, Lotta Olsson	1
38	Inna podróż, Lotta Olsson	1
38	Dziwne zwierzęta, Lotta Olsson	1
38	Sto pociech z Klarą, Dimiter Inkiow	1
38	Ja, Klara i zwierzęta, Dimiter Inkiow	1

38	Kot herbaciany, Zofia Beszczyńska	1
38	Słoń Birara, Antoni Ferdynand Ossendowski	1
38	Przygody Sajo i małych bobrów, Grey Owl	1
38	Pan Smrodek kąpie się tylko w oczku wodnym, David Walliams	1
38	Gdybym był dorosły, Éva Janikovszky	1
38	Cricior i inne niesamowite stwory, Tomi Ungerer	1
38	Włóczęgi północy, James Oliver Curwood	1
38	Plastusiowy pamiętnik, Maria Kownacka	1
38	Tobi, Timothée de Fombelle	1
38	Nowy mąż dla mamy, Christine Nostlinger	1
38	Księżniczka, Zofia Urbanowska	1
38	Aksamitny królik, Margery Williams	1
38	Łauma, Karol Kalinowski	1
38	Bary, syn Szarej Wilczycy, James Oliver Curwood	1
38	Księżyc po drugiej stronie dachu, Beata Mróz Gajewska	1
38	Łotnik, Eoin Colfer	1
38	Wróg, Davide Cali	1

NAJCZĘŚCIEJ POWTARZAJĄCY SIĘ AUTORZY W ZESTAWIENIU

Pojawianie się kilku tytułów tego samego autora oraz serii książek pokazuje, że czytelnicy chętnie wracają do autorów już raz sprawdzonych. Umieszczenie jednego tytułu z cyklu literackiego w zestawieniu lektur może zachęcić dzieci do sięgnięcia po kolejne jego części. Z drugiej strony oznacza to też, że warto zadbać, by biblioteka była wyposażona w więcej tytułów autorstwa tego samego pisarza lub pisarki, również tych spoza kanonu lektur.

Astrid Lindgren – 8 tytułów

James Oliver Curwood – 4 tytuły

- 3 tytuły w zestawieniu:
 - Jan Brzechwa
 - Joanna Papuzińska
 - Lotta Olsson
 - Roksana Jędrzejewska-Wróbel
 - Dorota Terakowska
- 2 tytuły w zestawieniu:
 - Alan A. Milne
 - Anna Onichimowska
 - Beata Mróz Gajewska
 - Charles Dickens
 - Dimiter Inkiow

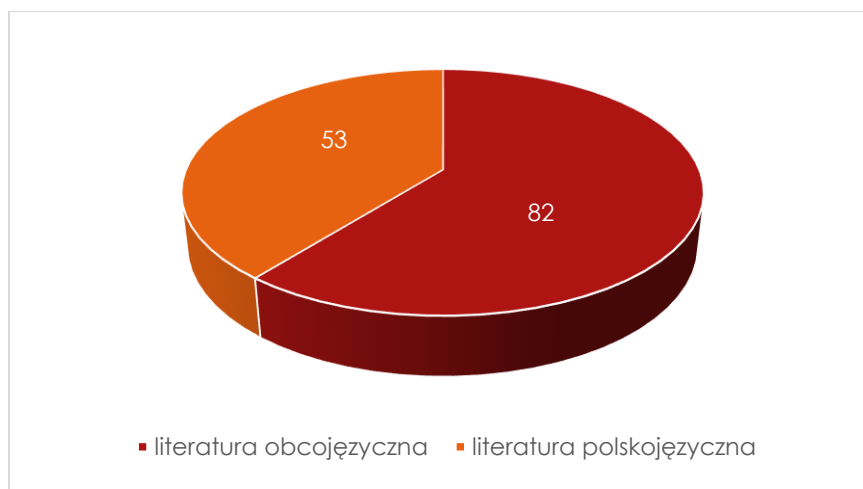
- Frances Hodgson Burnett
- Jack London
- Kornel Makuszyński
- Lucy Maud Montgomery
- Małgorzata Musierowicz
- Małgorzata Strzałkowska
- Mark Twain
- Michael Ende
- Paweł Beręsewicz
- Roald Dahl
- Wojciech Witlak

Serie książek:

- Jeźycjada
- Mikołajek
- Muminki
- Koszmarny Karolek
- Biuro dektywistycznego Larrego i Mai
- Opowieści z Ziemiomorza
- Mamoko
- Felix, Net i Nika
- Pippi Pończoszanka
- Harry Potter

AUTORZY POLSKO- I OBCOJĘZYCZNI

Najpopularniejszym autorem polskojęzycznym okazali się klasycy Kornel Makuszyński i Henryk Sienkiewicz, a wśród obcojęzycznych Astrid Lindgren. Obecność literatury obcej zwraca uwagę na jakość przekładu – w ankiecie nie było możliwości zaznaczenia w jakim tłumaczeniu dana książka cieszy się największą popularnością i który przekład czytelnicy cenią najbardziej.

Jeśli chodzi o płeć autorów rozkłada się ona po połowie kobiety-mężczyźni.

MODA LITERACKA I NIEŚMIERTELNA KLASYKA

W pierwszej dwudziestce tytułów zdecydowanie dominuje nieśmiertelna klasyka – z tego trendu wyłamują się wyłącznie J.K. Rowling z cyklem o Harrym Potterze, *Mity greckie dla najmłodszych* (będące jednak w pewnym sensie klasyką), *Sceny z Życia Smoków* Beaty Krupskiej, *Most do Terabithii* Katherine Paterson oraz *Felix, Net i Nika* Rafała Kosika – tytuły (względnie) nowe, a jednak bardzo popularne (powyżej 20 wskazań).

O ile obecność nowych tytułów na dalszych miejscach rankingu nie dziwi – w znacznej mierze są to tytuły, które nie zdobyły popularności porównywalnej z książkami z pierwszej dziesiątki i wielu czytelników nie tyle nisko ocenia ich wartość, co po prostu ich nie zna, o tyle można zastanowić się nad tym, czy obecność takich tytułów jak *Plastusiowy pamiętnik* czy *Emilka ze Srebrnego Nowiu* na końcu rankingu nie świadczy o tym, że pozycje też straciły z biegiem czasu wiele na swojej atrakcyjności dla czytelnika i aktualności.

WNIOSKI

- ✓ Najpopularniejsza zdecydowanie Astrid Lindgren i *Dzieci z Bullerbyn*, następnie seria o Mikołajku oraz *Kubuś Puchatek*.
- ✓ Klasyka najpopularniejsza w pierwszej dwudziestce (ale też w związku z tym duże prawdopodobieństwo, że i tak dzieci do niej sięgną)
- ✓ Równowaga między literaturą obcą i polską (w przypadku literatury obcojęzycznej warto zadbać o jakość tłumaczenia w związku z tym)
- ✓ Duża popularność serii książek i kilku autorów (raz zainteresowani czytelnicy chętnie sięgają po kolejne tytuły. Objętość książki nie odstrasza, jeśli jest podzielona na części)
- ✓ Przewaga bohaterów-dzieci (zwłaszcza wśród najpopularniejszych książek), postaci fantastyczne nieco mniej popularnymi bohaterami książek, następnie zwierzęta (najmniej popularnymi bohaterami - dorośli)
Warto sprawdzić, na ile przekonanie dorosłych, co do tego, z jakimi bohaterami najłatwiej identyfikują się dzieci jest słuszne.
- ✓ Warto poznać (nowe tytuły warte uwagi):

1.	<i>Mity greckie dla najmłodszych</i> , Heather Amery
2.	<i>Sceny z Życia Smoków</i> , Beata Krupska
3.	<i>Most do Terabithii</i> , Katherine Paterson
4.	<i>Felix, Net i Nika</i> - seria, R.Kosik
5.	<i>Dynastia Miziołków</i> , Joanna Olech
6.	<i>Wiersze</i> , Danuta Wawiłow
7.	<i>Nasza mama czarodziejka</i> , Joanna Papuzińska

8.	Córka czarownic, Dorota Terakowska
9.	Władca Lewawu, Dorota Terakowska
10.	Jeź, Katarzyna Kotowska
11.	Wierszyki łamiące języki, Małgorzata Strzałkowska
12.	Bromba i inni, Maciej Wojtyszko
13.	Malutka czarownica, Otfried Preussler
14.	Piaskowy Wilk, Asa Lind
15.	Asiunia, Joanna Papużyńska

Warto przypomnieć (starsze tytuły nieco zapomniane):

1.	Matylda, Roald Dahl
2.	Mała Księżniczka, Frances Hodgson Burnett
3.	Pchła Szachrajka, Jan Brzechwa
4.	Przygody Tomka, Mark Twain
5.	Mały książę, Antoine de Saint-Exupery
6.	Oliver Twist, Charles Dickens
7.	Ferdynand Wspaniały, Ludwik Jerzy Kern
8.	Biały Kieł, Jack London
9.	Emil ze Smalandii, Astrid Lindgren
10.	Czarnoksiężnik z Krainy Oz, L. Frank Baum
11.	Winnetou, Karol May
12.	Królewicz i Żebrak, Mark Twain
13.	Pamiętniki Adama i Ewy, Mark Twain
14.	Zew krwi, Jack London
15.	Znajomi z zerówki, Małgorzata Musierowicz
16.	Mio, mój Mio, Astrid Lindgren
17.	Szelmostwa Lisa Witalisa, Jan Brzechwa